

Tijdwinst door nieuwe weg
Winsum 3

Honderden elektrische
deelfietsen in de stad 5

Ook werkgevers aan zet bij
aanpak files Winschoten 8

GRONINGEN BEREIKBAAR

DE INFORMATIEKRANT VAN GRONINGEN BEREIKBAAR | NR. 23 — NAJAAR 2022

Beeld van de werkzaamheden aan het Vrijheidsplein en de aansluiting op Ring West. Ook zichtbaar is het werk aan de verbindingbogen. Foto: Rijkswaterstaat.

KOMENDE ANDERHALF JAAR VEEL WEGWERKZAAMHEDEN

VRIJHEIDSPLEIN EN RING WEST OP DE SCHOP

Niet iedereen in Groningen zal zich realiseren dat het project Aanpak Ring Zuid eveneens gevolgen heeft voor de westelijke ringweg. De aansluiting tussen Ring Zuid en Ring West, het Vrijheidsplein, is ook onderdeel van dit project, evenals de kruising met de Leonard Springerlaan bij MartiniPlaza. De komende anderhalf jaar gaat hier veel gebeuren. Het auto-verkeer wordt zo goed mogelijk langs de werkzaamheden geleid, maar dat lukt niet altijd. Zo is begin november de westelijke ringweg deels afgesloten.

VERDER IN DEZE KRANT:

STAND VAN ZAKEN AANPAK RING ZUID	2
MET BANKPAS BETALEN IN BUS EN TREIN	4
HOE WERKEN VERKEERSLICHTEN?	9
STADSHART BUSVRIJ	11
PRIJSPUZZEL	12

Het Vrijheidsplein is het grote verkeersplein bij de Gasunie. Dit plein wordt ongelijkvloers. De verschillende verkeersstromen hoeven elkaar dan geen voorrang meer te verlenen. De bouw van het nieuwe Vrijheidsplein is al enige tijd gaande. Het verkeer kan de werkzaamheden meestal gewoon passeren, door de aanleg van tijdelijke wegen die het verkeer om de bouwplaats heen leiden.

VERBINDINGSBOOG

Eerder dit jaar is op het Vrijheidsplein de basis voor de nieuwe verbindingsoog voor verkeer vanaf Julianaplein naar Ring West gebouwd. Deze staat ter hoogte van het Mercure Hotel. In het verdiepte deel van het Vrijheidsplein graaft de aannemer de bouwkuip verder uit. Daar komt de definitieve verbindingsoog voor verkeer vanaf Drachten naar Ring West. Nu wordt gewerkt aan een tijdelijke verbindingsoog voor het verkeer vanuit de richting Drachten naar Ring West. Deze boog gaat onder de al gebouwde boog bij het Mercure Hotel door. Deze tijdelijke verbindingsoog sluit aan op een tijdelijke weg die in september langs de westelijke

ringweg is aangelegd, op de plek waar het fietspad liep. De planning is dat half november de tijdelijke boog in gebruik wordt genomen. Daarna kan de huidige verbindingsoog worden afgebroken zodat ruimte ontstaat voor de verdere werkzaamheden.

AFSLUITINGEN

Voor het aansluiten van de tijdelijke boog is de westelijke ringweg sinds zondagavond 30 oktober tot woensdag 9 november 2022 niet bereikbaar vanaf het Julianaplein en ook niet vanaf Drachten. Het verkeer wordt omgeleid via de overige ringwegen. Voor het verkeer vanaf de westelijke ringweg in de richting van het Vrijheidsplein is in deze periode tussen de toerit Zeeheldenbuurt en het Vrijheidsplein één rijstrook open. Vanwege het herfstweer kan het gebeuren dat de werkzaamheden niet op tijd klaar zijn. Dan wordt de afsluiting verlengd tot vrijdagavond 11 november. Na deze werkzaamheden blijven er het komende anderhalf jaar in één of beide richtingen minder rijstroken beschikbaar.

HOE KOM IK BIJ MARTINIPLAZA?

Vanwege de afsluiting van de Leonard Springerlaan is MartiniPlaza en Martini Trade Park per auto alleen te bereiken vanaf de Paterswoldseweg. Kijk op www.groningenbereikbaar.nl/ringwest voor actuele informatie over afsluitingen en omleidingen. Avondje MartiniPlaza? Reis via een P+R, pak de bus of de fiets of loop in minder dan 20 minuten vanaf het Hoofdstation. Op het station zijn deelfietsen beschikbaar. Dan ben je in zeven minuten bij MartiniPlaza.

LEONARD SPRINGERLAAN

Omdat de westelijke ringweg ter hoogte van Gasunie straks hoger ligt dan nu, verandert ook de aansluiting bij de Leonard Springerlaan (MartiniPlaza). De verkeerslichten verdwijnen hier, er komen op- en afritten om de Leonard Springerlaan bereikbaar te houden en voetgangers en fietsers kunnen hier straks onder de verhoogde ringweg door.

(vervolg op pag. 2)

(vervolg van pag. 1)

NIEUW VIADUCT

Aannemer Combinatie Herepoort is inmiddels begonnen met de voorbereiding voor de bouw van het nieuwe viaduct tussen de Leonard Springerlaan en de Concourslaan

(Stadspark). Sinds 10 oktober is de Leonard Springerlaan voor langere tijd afgesloten van de westelijke ringweg. De aannemer is eerst bezig met het wegbreken van het asfalt en het verleggen en opruimen van kabels en leidingen. Daarna kan de bouw van het nieuwe viaduct beginnen. De plan-

ning is dat het viaduct in 2024 klaar is. Tot die tijd blijft de Leonard Springerlaan afgesloten van de westelijke ringweg. De bedrijven aan de Leonard Springerlaan blijven bereikbaar via de Paterswoldseweg.

EINDBEELD

Kijk op de website van Aanpak Ring Zuid voor een eindbeeld van het nieuwe Vrijheidsplein: www.aanpakringzuid.nl/werkzaamheden/west.

HOE STAAT HET ERVOOR MET AANPAK RING ZUID?

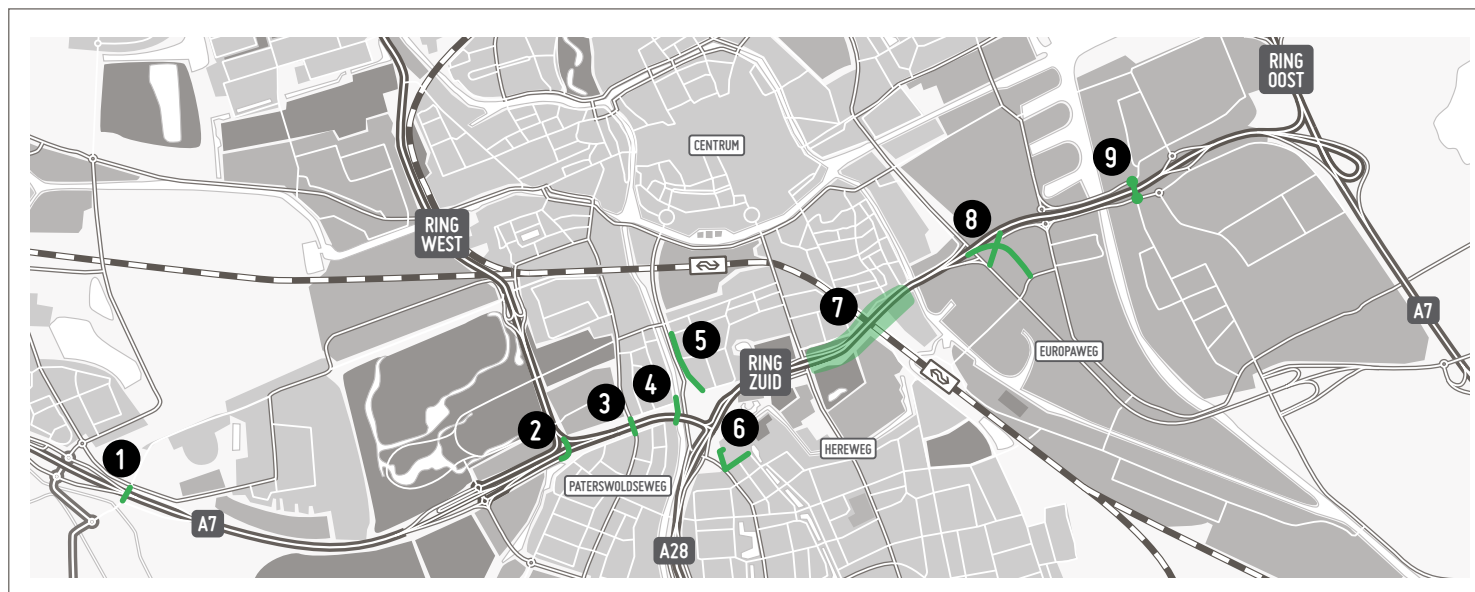
De ombouw van de zuidelijke ringweg van Groningen vordert gestaag. Van Hoogkerk tot Driebond wordt er volop aan de weg gebouwd door aannemer Combinatie Herepoort. In dit artikel een stand van zaken en een vooruitblik, van west naar oost.

1 Bij Hoogkerk wordt het viaduct over de busbaan gerenoveerd. Vanwege deze werkzaamheden is op de A7 tot en met eind november afrit 35 Hoogkerk dicht voor verkeer vanaf het Julianaplein. P+R Hoogkerk blijft per auto bereikbaar via de afrit vanuit de richting Drachten.

2 Bij het Vrijheidsplein (bij de Gasunie) legt de aannemer een tijdelijke verbindingsboog aan voor verkeer vanaf Drachten richting de westelijke ringweg. De aansluiting van de Leonard Springerlaan (MartiniPlaza) op de westelijke ringweg is tot begin 2024 dicht.

3 Bij de Paterswoldseweg wordt volop gebouwd aan de zuidzijde van het nieuwe viaduct. In november worden hiervoor de liggers (de horizontale delen) over de weg heen geplaatst. De onderdoorgang bij de Paterswoldseweg gaat daarvoor twee keer gedurende een weekend dicht.

4 Het resterende deel van de oude Julianabrug wordt dit jaar gesloopt. Daarna begint de bouw van de nieuwe Julianabrug. Dit wordt een vaste brug. Eerst wordt de middenpijler gebouwd. Fietzers kunnen tot

Overzichtskartaal van werkzaamheden aan de zuidelijke ringweg. Afbeelding: Groningen Bereikbaar.

juni 2023 daarom geen gebruikmaken van de fietstunnel bij Gys. Ook de Muntingbrug (de fietsbrug over het kanaal) is afgesloten tot het voorjaar van 2023.

5 De oostzijde van het Hoornsediep is tot 23 december 2022 dicht tussen de Maaslaan en de IJsselstraat. De riolering en hemelwaterafvoer worden deels vervangen.

6 De Vondellaan krijgt een nieuwe inrichting die veiliger is voor fietsers en voetgangers. De werkzaamheden worden in fases uitgevoerd, zodat ook auto's en bussen er vrijwel de gehele periode langs kunnen. De eerste fase is de herinrichting

van de Vondellaan bij het Gomarus College en van het fietspad aan de Henriëtte Roland Holststraat. De Henriëtte Roland Holststraat is tot eind december 2022 dicht.

7 Voor de verdiepte ligging van de ringweg tussen de Hereweg en het Oude Winschoterdiep wordt tot eind 2022 beton gestort. Langs de zuidzijde van de verdiepte ligging bouwt de aannemer een 'kabelkanaal'. Hierin komen alle kabels en leidingen die nodig zijn voor de voorzieningen, zoals verlichting en signalering.

8 Bij de Europaweg komt een nieuwe afrit voor verkeer vanaf het Julianaplein,

om de oude skivijver heen. Begin december 2022 wordt deze in gebruik genomen. De oude afrit gaat dan dicht. Ook gaat dan de nieuwe toerit vanaf de Europaweg richting Hoogezaand open.

9 De rotonde aan de noordzijde van de Gotenburgweg (en ten noorden van Ring Zuid) wordt vervangen door een T-kruising. De onderdoorgang van de Gotenburgweg is tot aan de kerst 2022 dicht voor alle verkeer.

Kijk op www.groningenbereikbaar.nl voor actuele informatie over afsluitingen en omleidingen.

STRAKS VRIJWEL HELE BINNENSTAD ALLEEN 'S OCHTENDS TOEGANKELIJK VOOR BEDRIJFS- EN VRACHTWAGENS

Het gebied in het Groninger stadscentrum waar alleen in de ochtenden bestelbusjes en vrachtauto's welkom zijn, wordt uitgebreid. Vanaf 1 februari 2023 geldt de maatregel voor vrijwel de hele binnenstad. Hierdoor is er dan 's middags en 's avonds een stuk minder verkeer in het stadscentrum. Dat maakt de binnenstad veiliger en toegankelijker voor fietsers en voetgangers, zo zegt Philip Broeksma, wethouder verkeer en vervoer van de gemeente Groningen. Goed om te weten: voor personenauto's verandert er niets.

Een deel van de binnenstad, zoals de Grote Markt, Vismarkt en Herestraat, heeft al jarenlang venstertijden waarbij er alleen tussen 05.00 en 12.00 uur bedrijfs- en vrachtwagens welkom zijn. Vanaf 1 februari 2023 wordt dat gebied uitgebreid: dan geldt de maatregel voor de hele binnenstad, dus ook voor onder andere winkelgebied Westervaren en de Sledemenerbuurt.

RUIMTE VOOR FIETSERS EN VOETGANGERS

Door het uitbreiden van het gebied waar de venstertijden gelden, wil de gemeente meer ruimte creëren voor fietsers en voetgangers. "We willen dat bezoekers straten en pleinen

in de binnenstad kunnen gebruiken waar ze voor bedoeld zijn: wandelen of fietsen. En dat is lastig als bestelbusjes en andere bedrijfsauto's stoepen of zelfs hele straten blokkeren bij het laden en lossen. Of als vrachtwagens in nauwe straten voor verkeersonveilige situaties zorgen voor voetgangers en fietsers." En dat wil de gemeente dus voorkomen: alleen tussen 05.00 en 12.00 uur mogen leveranciers, pakketbezorgers en vrachtauto's de binnenstad in- en uit; buiten die tijden is er een ontheffing nodig. Dat betekent ook dat onder meer klus- en bouwbedrijven, glazenwassers en andere dienstverleners in de middag niet meer zonder ontheffing naar een klant kunnen. Zo'n ontheffing is makkelijk en snel online aan te vragen. Zonder ontheffing lopen chauffeurs kans op een boete: er wordt gecontroleerd door buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en vanaf het voorjaar van 2023 door ANPR-camera's die de kentekens scannen.

KLEINERE PAKKETJES

Voor bewoners van de binnenstad betekent de maatregel dat grote bestellingen zoals wasmachines en koelkasten alleen nog in de ochtend worden bezorgd. Voor de bezorging

Busjes en vrachtverkeer in de binnenstad. Vanaf 1 februari 2023 zijn ze in een groter gebied alleen tussen 05.00 - 12.00 uur welkom. Foto: Jeroen Berends.

van kleinere pakketjes werken veel bezorgbedrijven al met bakfietsen of kleine elektrische voertuigen. Met die vervoersmidde-

len mogen ze ook buiten de venstertijden de binnenstad in.

TIJDWINST EN MINDER OPONTHOUD DOOR NIEUWE WEG WINSUM

Goed nieuws voor automobilisten in Winsum. Langs de noordelijke rand van het dorp – tussen de Onderdendamsterweg en de N361 – wordt een nieuwe verbindingsweg aangelegd: de Novaweg. Hierdoor hoeft doorgaand verkeer straks niet meer dwars door het centrum van Winsum te rijden. Dat is sneller én veiliger voor alle weggebruikers. Omdat de nieuwe weg het spoor kruist, wordt er een tunnel gebouwd. Volgens planning is de nieuwe weg volgend voorjaar klaar voor gebruik.

Nu nog is het vaak erg druk op de Onderdendamsterweg in het centrum van Winsum. Per 24 uur rijden er ongeveer 7.000 motorvoertuigen langs, waaronder ook veel vrachtwagens. Een groot deel van het verkeer – bijna de helft – gaat richting Groningen en kan dus straks om Winsum heen rijden. Dat maakt het centrum van het dorp dan een stuk veiliger voor voetgangers en fietsers.

DOORRIJDEN

De nieuwe weg betekent voor auto's en vrachtwagens minder oponthoud en dus tijdwinst. Zo hoeven ze straks niet meer door een 30 km-zone, maar kunnen ze met 60 km per uur doorrijden naar de N361. "En dat zonder fietsers en voetgangers tegen te komen of oponthoud door zebra-paden, gesloten slagbomen van de overweg of kruisingen", stelt Anita Hazenberg van de gemeente Het Hogeland, waar Winsum onder valt.

SPOORTUNNEL

De nieuwe verbindingsweg is ongeveer één kilometer lang en kruist de spoorlijn Groningen-Eemshaven. Spoorbeheerder ProRail

De nieuwe weg bij Winsum gaat onder het spoor door. Hiervoor heeft ProRail afgelopen mei in het hemelvaartweekend verschillende werkzaamheden uitgevoerd en een nieuw tunneldek in één keer op z'n plaats gereden. Foto: Stefan Verkerk.

is momenteel, in opdracht van de gemeente Hogeland, bezig met de aanleg en bouw van een tunnel, zodat de nieuwe weg onder de spoorlijn door gaat. Als alles volgens plan verloopt, is de tunnel begin volgend jaar klaar. De ondergrond van de nieuwe weg ligt er al en hoeft dan alleen nog te worden

geasfalteerd. Vermoedelijk kan de weg dan in april 2023 in gebruik worden genomen.

VERKEERSPLEIN

Op de plek waar de Novaweg aansluit op de N361 is een verkeersplein aangelegd zodat het verkeer straks makkelijk de N361 op kan

rijden. Er is bewust voor een plein gekozen en niet voor een T-aansluiting. Hazenberg: "Een T-aansluiting zou het invoegen een stuk lastiger en ook gevaarlijker maken. Vooral op drukke tijden. Vandaar dat we hebben gekozen voor een verkeersplein: wel zo veilig."

MET DE SPEED PEDELEC SNELLER DAN DE AUTO VAN ASSEN NAAR GRONINGEN

"Het is een winwin-situatie", zegt Petra Fieten. Drie dagen in de week fietst ze op haar speed pedelec van haar woning in Assen naar haar werk in het UMCG in Groningen, ruim 30 kilometer verderop. "Je moet tóch naar je werk dus waarom dan niet lekker op de fiets? Dan heb je meteen je portie beweging gehad én het is nog sneller ook."

Petra Fieten woont met haar vriend en kinderen in Assen. Drie dagen per week werkt ze in het UMCG als verpleegkundig consulent. De overige dagen is ze druk met haar gezin én met haar bedrijf Fietaal leefstijl-coaching, waarmee ze onder andere mensen adviseert en begeleidt bij gezond leven. Het is niks nieuws dat ze fietsend naar haar werk gaat. Ze ging met mooi weer op de racefiets en met slecht weer met de trein, maar sinds anderhalf jaar heeft ze een speed pedelec.

FRIS EN FRUITIG

"Op een gegeven moment kreeg ik vanuit mijn werk de mogelijkheid om via Groningen Bereikbaar een weekje een speed pedelec te proberen. Ik wist al op de eerste dag: dit is het voor mij!", klinkt het enthousiast. "Het grote voordeel is de snelheid. Met de racefiets was ik minimaal een uur onderweg, met mijn speed pedelec maximaal 50 minuten." Ze is daarmee sneller op haar werk dan met de auto. "M'n auto moet ik eerst parkeren bij de P+R in Haren, en dan met de bus naar het UMCG."

Petra Fieten gaat op een speed pedelec van Assen naar haar werk in Groningen. "Het grote voordeel is de snelheid." Foto Jan Buwalda.

Toch is die kortere reistijd niet het belangrijkste, vindt Petra. "Ik word er vooral heel rustig van. Je kunt op de fiets nog eens rustig de dag doornemen en wat mijmeren. En: je komt altijd fris en fruitig op je werk aan! Eerlijk waar, ik zit echt altijd met plezier op de fiets."

ALLE WEERTYPES

Sinds Petra de speed pedelec heeft, is ze één keer met de auto geweest. "Toen

sneeuwde het, en was het te gevaarlijk om op zo'n snelle fiets te stappen", verduidelijkt ze. Maar regen, kou, harde wind? Petra laat zich er niet door weerhouden. "Je kunt je op alle weertypes kleden."

OPPASSEN

Fietsen op een speed pedelec is wel iets wat je moet leren: je gaat razendsnel en lang niet alle weggebruikers houden daar rekening mee. Het is de kunst anticipe-

rend te fietsen en je snelheid aan te passen aan je omgeving. Op de rijbaan mag de speed pedelec maximaal 45 km/u, op het (brom)fietspad binnen de bebouwde kom 30 km/u. "Je mag dus gewoon op straat rijden, al zijn niet alle automobilisten zich daarvan bewust. Het is wel oppassen geboden. Daarom draag ik in de herfst en winter naast een goede helm altijd een lichtgevend hesje."

PROBEER EEN SPEED PEDELEC

Ook een speed pedelec proberen? Dat kan een week gratis bij deze fietshandelaren:

Bedum:	Fietshandelaar Jaheko
Groningen:	Bike Centre Dik Dumo Tweewielers Egberts Premium Store
Grooteagast:	Douma ter Veld Tweewielers
Leek:	Profile Wagenaar
Veendam:	Tweewielercentrum Jac. Sulter
Winsum:	Tweewielershuis Poort

Ga naar www.groningenbereikbaar.nl/ebike om bij een van deze aanbieders een speed pedelec te reserveren. Verder kun je ook een e-bike, elektrische bakfiets of cargo-bike gratis uitproberen.

GRONINGEN SPOORZONE GAAT DE DIEPTE IN

Op en rond station Groningen wordt hard gewerkt om het mooiste station van Nederland straks nóg mooier te maken. Om de overstap tussen trein, bus en fiets soepeler te laten verlopen, komen er verschillende onderdoorgangen en fietsenstallingen. En daarvoor gaat het project Groningen Spoorzone de diepte in. Letterlijk.

Afgelopen mei zijn het seinhuisje en de sporen 6 en 7 verplaatst. Daarna kon de bouw van de volgende fase aan de fietsenstalling, fietstunnel en voetgangerspassage beginnen. Deze onderdoorgangen en stalling komen diep onder de grond te liggen. Voor de voetgangerspassage en de fietstunnel gaan de bouwwerkzaamheden één verdieping naar beneden. De nieuwe fietsenstalling met plek voor 5.000 fietsen komt twee verdiepingen onder de grond te liggen.

DIEPWANDEN

Wie de afgelopen tijd op het station kwam, zag achter de bouwhekken grote machines opduiken. Deze machines bouwden diepwanden. Diepwanden zijn de muren van de bouwkuip waarin straks de fietsenstalling en de voetgangerspassage worden gebouwd. Een grote graafmachine graaft een sleuf, waarin beton wordt gestort en waar een kooi in wordt gezet. Zo ontstaat een stevige wand van gewapend beton. De grond binnen de diepwanden wordt daarna op een speciale manier afgegraven, waardoor er een diepe kuip ontstaat. In die kuip komen straks de fietsenstalling, het fietspad en de voetgangerspassage waarmee reizigers naar de perrons kunnen.

Aan de achterzijde van station Groningen wordt volop gewerkt. Foto: Stefan Verkerk.

BUSONDERDOORGANG

Tot begin 2023 wordt de bestaande bouwkuip verder uitgebreid. In het eerste kwartaal van 2023 begint het voorbereidende werk voor de bouwkuip voor de busonderdoorgang. Het busstation verhuist naar de achterzijde van het station, daarom is er een tunnel voor de bussen onder de sporen door nodig.

PLANNING

Afgelopen zomer werd bekend dat de planning vertraging heeft opgelopen. Het is de verwachting dat het project in de zomer van 2026 wordt opgeleverd. Grote werkzaamheden, waarbij 51 dagen geen treinen kunnen rijden op het station, waren gepland in 2023. Die schuiven nu op naar 2025. In deze periode van werkzaamheden worden de sporen waar de treinen

van Arriva op rijden doorgeschoven. Daardoor kunnen deze treinen straks doorrijden en hoeven reizigers niet over te stappen op station Groningen. Zo kunnen reizigers vanuit Veendam blijven zitten tot Delfzijl of instappen op station Roodeschool en pas weer uitstappen op station Nieuweschans. In 2025 worden dan ook perrons verlegd en aangepast. En de bustunnel wordt onder de sporen doorgeschoven.

GEBRUIK BANKPAS EN SMARTPHONE MAKEN REIZEN MET BUS GEMAKKELIJKER

Een OV-chipkaart aanschaffen en saldo opladen is niet meer nodig. Sinds kort kan iedereen in de bussen van Qbuzz in Groningen en Drenthe en de Arriva-treinen in Friesland en Groningen met z'n bankpas in- en uitchecken. Dit kan ook met een bankapp op de telefoon of smartwatch. De komende tijd wordt dit de nieuwe standaard in heel Nederland, ook voor het reizen met de trein.

OVpay is de nieuwe manier van in- en uitchecken in het OV in Nederland. Je kunt de contactloze betaalpas, creditcard, smartphone of smartwatch ervoor gebruiken. De nieuwe betaalmethode is laagdrempelig en vooral aantrekkelijk voor mensen die zo nu en dan de bus of de trein nemen. Ook als ze geen OV-chipkaart in bezit hebben, kunnen ze toch gebruikmaken van het OV. En het is goedkoper dan een los kaartje kopen.

BARRIÈRES WEG

Marketingmedewerker Hans Vooges van OV-bureau Groningen Drenthe verwacht veel nieuwe reizigers in de bus te verwelkomen. "Met iets dat je altijd op zak hebt check je in en uit bij de kaartlezer in de bus. De kosten voor de gemaakte busrit worden vervolgens 's nachts van je rekening afgeboekt, je krijgt hier achteraf een

overzicht van. Je betaalt net zoveel als bij de OV-chipkaart. Alle barrières zijn hiermee weg om de bus te nemen", zegt hij enthousiast. Dit geldt ook voor reizigers met de Arriva-trein in het Noorden.

CONTACTLOOS BETALEN

Bus- en treinreizigers hoeven geen pincode in te voeren bij het in- en uitchecken. Voorwaarde is wel dat de functie 'contactloos betalen' is geactiveerd op de betaalpas, mobiele telefoon of smartwatch. Groningen en Drenthe zijn een van de eerste regio's waar het op grote schaal is geïntroduceerd. Vooges: "Qbuzz was er technisch snel klaar voor met hun ruim 400 bussen. Vandaar dat reizigers van Qbuzz sinds de zomer al gebruik kunnen maken van OVpay." Arriva volgde in oktober.

KORTINGEN

Het streven is dat de OV-chipkaart in 2024 helemaal verdwijnt. Vooges verwacht dat in de loop van 2023 OVpay overal in Nederland operationeel is en dat je met je bankpas of telefoon in alle bussen kunt betalen. "Vanaf dan kunnen we ook kortingen eraan koppelen die we kennen bij de OV-chipkaart. Denk aan de dalkorting en een korting op een abonnement voor mensen die veel reizen." Reizigers die over-

Bij Qbuzz en Arriva kun je met een bankpas of smartphone in- en uitchecken. Vooral handig als je niet zo vaak met de bus reist. Foto: OV-bureau Groningen Drenthe.

stappen van Qbuzz op een andere busvervoerder of NS-trein krijgen het advies om nog wel met de OV-chipkaart te reizen.

Meer informatie is te vinden op www.ovpay.nl, www.qbuzz.nl of www.arriva.nl.

HONDERDEN ELEKTRISCHE DEELFIETSEN IN DE STAD; OOK OP P+R-TERREINEN

Verspreid door de gemeente Groningen staan sinds kort vierhonderd nieuwe elektrische deelfietsen en binnenkort komen daar nog eens tweehonderd bij. De fietsen zijn voor Stadgers, werknemers, studenten en bezoekers te huur voor korte en langere ritten. Ook op de vijf P+R-terreinen rondom de stad staan de fietsen. "Ideaal voor het laatste stukje reis van bezoekers of forenzen die daar hun auto parkeren", zo zegt Debra van Kleinwee van Groningen Bereikbaar.

Na een uitgebreid aanbestedingstraject van de gemeente Groningen zijn uiteindelijk twee aanbieders overgebleven: Bolt en Go Sharing. Beide partijen hebben begin september gezamenlijk 400 fietsen geleverd. Binnenkort zullen ze elk nog eens 100 fietsen plaatsen, waardoor het totaal aantal dan op 600 komt. Het gaat om fietsen van hoogwaardige kwaliteit. Ze zijn elektrisch en kunnen een maximale snelheid van 25 kilometer per uur bereiken.

FIETSENSTALLINGEN

De fietsen zijn te vinden – en na gebruik te parkeren – in een van de ruim 200 zoge-

Bolt en Go Sharing zijn nieuwe aanbieders van elektrische deelfietsen in Groningen. De fietsen zijn te vinden en te huur via een app. Foto: Jan Buwalda.

naamde hubs in de gemeente Groningen. In de apps van de betreffende aanbieder is te zien waar deze locaties zich precies bevinden. Het gaat om 'virtuele hubs': ze zijn dus niet fysiek afgebakend. De hubs bevinden zich onder andere in de binnenstad,

bij ziekenhuizen en verschillende onderwijsinstellingen. In de binnenstad zijn bijvoorbeeld de fietsenstallingen Grote Markt en Nieuwe Markt belangrijke plekken waar de fietsen gestald én opgehaald kunnen worden.

MAKKELIJK EN SNEL VAN A NAAR B

Volgens Van Kleinwee zijn de deelfietsen onder meer ideaal voor korte ritjes in de stad. Ze wijst als voorbeeld op werknemers of studenten die met deelfiets snel en makkelijk van de ene naar de andere locatie kunnen. Ook voor mensen die MartiniPlaza of het Martini Trade Park als bestemming hebben, zijn de deelfietsen een uitkomst. Vanwege de afsluiting van de verbinding tussen de westelijke ringweg en de Leonard Springerlaan – nog tot april 2024 – kunnen reizigers te maken krijgen met vertragingen of omleidingen. "Het kan dan sneller en makkelijker zijn de auto te vervuilen voor de fiets of het laatste stukje van je reis met een elektrische deelfiets af te leggen."

VANAF 0,15 CENT PER MINUUT

De fietsen zijn bedoeld voor vooral korte ritjes in de stad, maar kunnen ook voor dagdelen gehuurd worden. De tarieven liggen tussen de 0,15 cent en 0,24 cent per minuut.

Kijk voor meer informatie op www.groningenbereikbaar.nl/deelfietsen, www.nl.go-sharing.com en www.bolt.eu/nl.

DOORFIETSRUTE VAN ZUIDLAREN NAAR HAREN: 11 KILOMETER COMFORTABEL EN BREED FIETSPAD

Omgevingsmanager Jeroen Gaasterland van de provincie Groningen op het fietspad bij Noordlaren. Deze plek valt binnen het zoekgebied van de nieuwe doorfietsroute. Foto: Jan Buwalda.

De doorfietsroute tussen Groningen en Haren wordt verlengd tot aan Zuidlaren. Dat betekent dat ook forenzen en scholieren vanuit Zuidlaren en omgeving straks sneller en veiliger naar Groningen kunnen fietsen. Wat de beste en meest aantrekkelijke route is, wordt onderzocht.

Doorfietsroutes zijn niet zomaar fietspaden. Dankzij een aantal pluspunten maken ze fietsen nog aantrekkelijker. Zo zijn de paden breed en dus comfortabel en zijn er onderweg geen of weinig verkeerslichten. Ook hebben fietsers zoveel mogelijk voorrang op kruispunten. Het wegdek is vlak, goed verlicht, wordt regelmatig onderhouden en de routes hebben prioriteit als er gestrooid wordt.

In de provincie Groningen liggen op dit moment al meerdere doorfietsroutes die dorpen als Bedum, Ten Boer, Zuidhorn en

Haren verbinden met de stad Groningen. De doorfietsroute van Assen naar de stad is deels klaar. Het is de bedoeling dat uiteindelijk ook Zuidlaren aan dit rijtje kan worden toegevoegd. De doorfietsroute van Zuidlaren naar Haren wordt zo'n 11 kilometer lang en start in het noordelijk deel van Zuidlaren. Van Zuidlaren loopt de route naar Midlaren en Noordlaren en vanaf daar naar Glimmen, Appelbergen of Onnen. In Haren sluit het fietspad aan op de doorfietsroute naar Groningen.

ENQUÊTE

"De exacte route bepalen, is nog best een hele puzzel", zegt Jeroen Gaasterland, omgevingsmanager bij de provincie Groningen. "De route loopt namelijk hoe dan ook door waardevol cultuurhistorisch en archeologisch landschap. Je hebt dus ook te maken met belangenverenigingen die

deze waarden koesteren en bewaken." Ook gebruikers en omwonenden mogen aangeven wat ze belangrijk vinden. Eerder al hebben zo'n 400 fietsers een enquête ingevuld. Daaruit bleek onder andere dat de fietspaden op dit traject nu een gemiddeld cijfer van een 6,4 ("en dat is best laag") krijgen, onder andere vanwege de slechte staat van het wegdek. De omgevingsmanager gaat voor minimaal een 8.

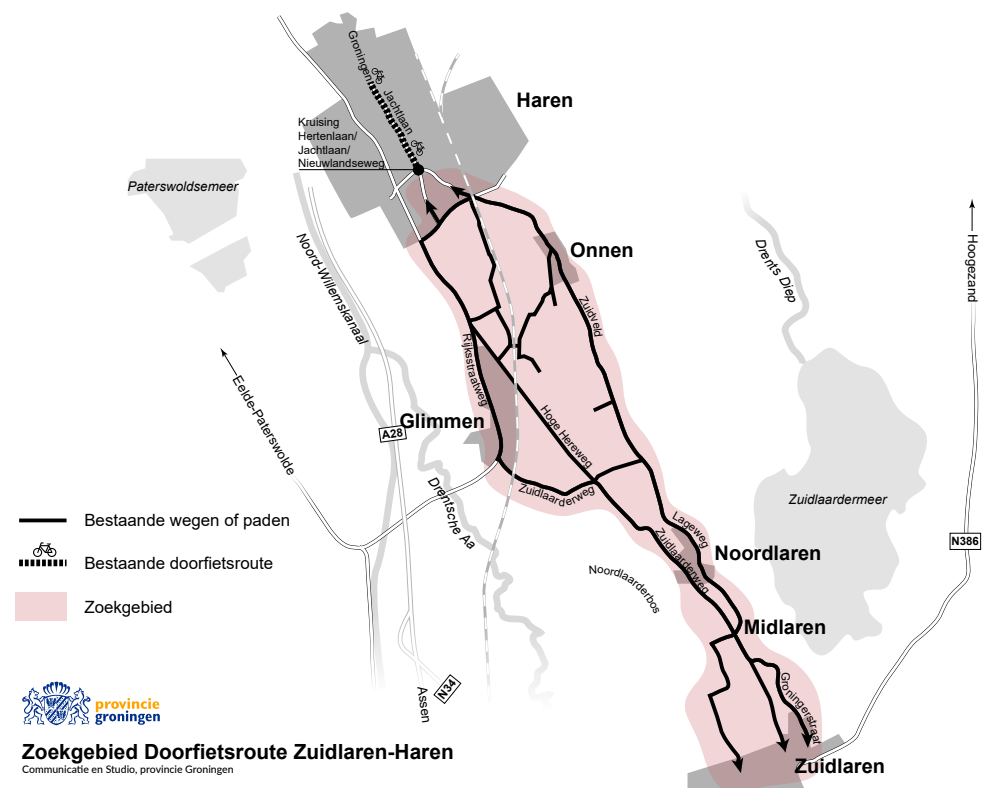
POPULAIR

De bedoeling is dan ook dat er in de toekomst meer mensen uit Zuidlaren en omgeving op de fiets naar Groningen stappen. Nu zijn dat er volgens Gaasterland gemiddeld tussen de 1.500 en 2.000 fietsers per dag, maar als het aan de provincies Groningen en Drenthe ligt, worden dat er

een stuk meer. De omgevingsmanager wijst op de populariteit van de doorfietsroute tussen Haren en Groningen. "Je ziet dat hoe dichterbij de stad komt, hoe meer mensen er gebruik van maken. In Haren gaan dagelijks 3.000 tot 4.000 mensen op de doorfietsroute, maar op de Helperzoom – het laatste deel van de route – gaat het al om 10.000 fietsers per dag." In de zomer van volgend jaar moet duidelijk zijn welk tracé de voorkeur heeft. De uitwerking van het plan duurt vervolgens nog een jaar. Over drie jaar moet het fietspad er liggen.

MEEPRATEN

Gebruikers, omwonenden en andere belangstellenden kunnen via de website stemvanprovinciegroningen.nl meepraten over de doorfietsroute.

PROJECTENKAART: WERKZAAMHEDEN IN

1 2017 – 2024**Aanpak Ring Zuid**

De zuidelijke ringweg gaat de komende jaren ingrijpend op de schop om de bereikbaarheid van stad en regio en de doorstroming op de weg te verbeteren.

2 2016 – 2023**Aanpak Binnenstad**

De binnenstad van Groningen krijgt de komende jaren een forse impuls: meer ruimte voor voetgangers en fietsers, aantrekkelijker én goed bereikbaar.

3 2019 – 2026**Groningen Spoorzone**

Het Hoofdstation Groningen krijgt meer sporen en perrons. Ook worden er nieuwe tunnels aangelegd voor voetgangers, fietsers en bussen en komt er een nieuwe ondergrondse fietsenstalling onder de perrons.

4 2019 – 2024**Doorfietsroutes**

Een aantal doorfietsroutes, extra brede en comfortabele fietspaden tussen stad en regio, is gerealiseerd. De fietsroutes van en naar Winsum, Leek en Assen zijn nog in ontwikkeling.

5 2020 – 2023**Fietspad langs spoorlijn Groningen-Sauwerd**

Mede door de aanleg van dit fietspad ontstaan er rechtstreekse fietsverbindingen tussen de dorpen ten noorden van Groningen en tussen de noordwestelijke stadswijken.

6 mei 2022 – juni 2023**Sloop en bouw Julianabrug**

De oude Julianabrug over het Noord-Willemskanaal wordt gesloopt. Daarnaast wordt gestart met de bouw van de nieuwe brug.

7 mei – nov 2022**Renoveren Piccardthoftunnel**

Een van de onderdelen van Aanpak Ring Zuid is het verbreden van de ringweg tussen het Vrijheidsplein en Hoogkerk. Onder dit deel van de ringweg loopt de Piccardthoftunnel door. Deze tunnel voor fietsers en voetgangers moet worden gerenoveerd en de weg moet worden verbreed. De tunnel moet tijdens de werkzaamheden dicht.

8 okt 2022 – apr 2024**Ombouw Vrijheidsplein**

Het Vrijheidsplein verbindt de westelijke ringweg met de zuidelijke ringweg/A7. Dit plein wordt ongelijkvloers. Dat betekent dat de auto's naar verschillende richtingen elkaar niet meer kruisen. Om dit te realiseren zijn er in verschillende fases langdurige afsluitingen nodig bij het Vrijheidsplein en de westelijke ringweg.

Deze kaart is voortdurend in ontwikkeling. Versie: november 2022

De projecten op deze kaart bestaan uit maatregelen om de bereikbaarheid van Groningen de komende jaren te verbeteren en (bouw-)werkzaamheden die de bereikbaarheid beïnvloeden. Voor een compleet overzicht van alle projecten en werkzaamheden kunt u terecht op de website groningenbereikbaar.nl.

N EN ROND GRONINGEN

9 dec 2022

Nieuwe op- en afrit Europaweg

Vanaf 3 december kan verkeer vanaf de Europaweg gebruikmaken van een nieuwe oprit naar de N7 richting Hoogezand. Daarnaast wordt een nieuwe afrit naar de Europaweg opengesteld voor verkeer. De nieuwe afrit loopt rondom de Skivijver. De oude afrit vervalt.

10 mrt - juni 2023

Definitief inrichten Sontweg en Europaweg

De rijbanen van de Europaweg en de Sontweg worden in het voorjaar van 2023 volledig ingericht voor de definitieve situatie. Dit gebeurt in verschillende fases, waarbij afsluitingen van rijbanen nodig zijn.

11 vanaf apr 2023

Aanpassen verkeerssituatie Peizerweg

Vanwege de veiligheid voor fietsers, wordt de verkeerssituatie op de Peizerweg, tussen de Paterswoldseweg en de spoorlijn, aangepast. Fietsers krijgen meer ruimte.

12 vanaf 2023

Aanpak Friesestraatweg (N355)

Langs de Friesestraatweg (N355) wordt een parallelweg en een onderdoorgang aangelegd ter hoogte van Slaperstil.

OOK WERKGEVERS AAN ZET BIJ AANPAK FILES WINSCHOTEN

Verkeersknooppunt De Blauwe Roos bij Winschoten kampt regelmatig met opstoppingen. Files op de grote rotonde leiden zelfs tot stilstaand verkeer op de A7. De provincie Groningen gaat de rotonde aanpakken zodat die meer verkeer kan verwerken. Groningen Bereikbaar is met werkgevers in Winschoten in gesprek over mobiliteitsmaatregelen om woon-werk-verkeer te verminderen en beter te spreiden.

Na de stad Groningen is Winschoten een van de drukste verkeerspunten in de provincie. Met name in de middagspits ontstaan bij rotonde De Blauwe Roos verkeersopstoppingen. Helemaal als de Beertsterbrug over het Winschoterdiep openstaat. De op- en afritten aan de A7 raken dan ook vol met verkeer, wat tot gevaarlijke situaties kan leiden op de snelweg. Daarom wil de provincie Groningen de rotonde ombouwen naar een zogenaamde turborotonde met twee rijstroken. Ook komt er een nieuwe afslag tussen Groningen en Winschoten, een zogeheten bypass. Daarnaast heeft de provincie samenwerkingsorganisatie Groningen Bereikbaar gevraagd bedrijven in en rondom Winschoten te stimuleren 'slim te reizen'.

SAMENWERKING

"De provincie weet dat wij tijdens Operatie Julianaplein succesvol zijn geweest in het terugdringen van het autoverkeer toen eerder dit jaar het verkeersknooppunt deels en zelfs volledig was afgesloten. Er is grote verkeerschaos voorkomen. Dat hebben we bereikt in samenwerking met bedrijven. Zo'n soort werkwijze willen we ook in Winschoten", vertelt mobiliteitsadviseur Jalien Westerhof van Groningen Bereikbaar. "We gaan in gesprek met werkgevers, er zit hier een gigantisch bedrijventerrein. Doel is minder auto's op de weg." Veel verkeer dat in de

De Blauwe Roos op een rustig tijdstip. Met rechts de brug over het Winschoterdiep. Foto: Bert Buiring Fotografie.

middagspits over De Blauwe Roos rijdt, komt van de bedrijventerreinen in Winschoten. "Dus als de mensen die hier werken meer de auto laten staan kunnen we de files terugdringen."

FIETSVOORZIENINGEN

Groningen Bereikbaar wil in beeld brengen hoe werknemers naar hun werk reizen en welke werktijden ze hebben. "Moet je echt van 9 tot 5 werken? Is thuiswerken een optie? Kun je ook samen reizen, met de fiets of het OV op je werk komen? Op dat soort vragen willen we antwoord krijgen." Wes-

terhof erkent dat het voor productiebedrijven lastig is om werktijden aan te passen. "Maar misschien is voor dit soort ondernemingen OV-vergoeding, een fietsregeling of betere fietsvoorzieningen wel een optie. We kunnen onze e-bikeprobeeractie ook uitbreiden naar Winschoten. Het is ons in ieder geval opgevallen dat op het bedrijventerrein geen of minimale fietsvoorzieningen zijn, zoals oplaadpunten voor e-bikes. Verder zou het mooi zijn dat niet iedereen tegelijk om 17.00 uur naar huis rijdt. Wij kunnen bedrijven hierbij helpen." Dit najaar gaan mobiliteitsadviseurs van Groningen

Bereikbaar op bezoek bij de grotere bedrijven in Winschoten. Zij krijgen een mobiliteitsadvies.

SNEL UITVOERBAAR

De infrastructurele maatregelen van de provincie en mobiliteitsacties van Groningen Bereikbaar zijn relatief snel uit te voeren en moeten de doorstroming van het verkeer en de bereikbaarheid van Winschoten en de omliggende dorpen de komende tijd verbeteren. In ieder geval tot 2030. Voor de langetermijnoplossing wordt onderzoek gedaan.

BUURTBEWOONSTER MAAKT OMLEIDINGSKAARTJES VOOR IÉDEREEN

'OOK ALS JE NIET ZO GOED KUNT LEZEN, WIL JE WETEN WAAR AFSLUITINGEN ZIJN'

Als voorzitter van bewonersorganisatie Stichting Platform De Wijert maakt Nathalie van der Vechte kaartjes van wegwerkzaamheden en omleidingroutes in haar buurt in Groningen. "Ook mensen die niet zo goed kunnen lezen en schrijven zien zo in één oogopslag waar gewerkt wordt en waar afsluitingen zijn."

"Ik maak kaarten die voor iedereen makkelijk te begrijpen zijn", vertelt Van der Vechte. En dat is belangrijk, zegt ze, want er zijn ook buurtbewoners die laaggeletterd zijn, geen of amper Nederlands spreken of gewoon veel moeite hebben met het lezen van de omleidingskaartjes. "Voor deze groep mensen is dit eigenlijk een soort maatwerk", verwoordt ze. Op de kaarten die ze maakt, zijn dan ook een aantal duidelijke herkenningspunten ingetekend: het kunstwerk van een olifantje in de vijver bij de Van Lennepaan, een kano bij roeivereniging Gyas, het logo van de Action en een ambulance bij het Martini Ziekenhuis. En: wegen en fietspaden die afgesloten zijn, krijgen een groot rood kruis, en de plekken waar je wel langs kunt, zijn te herkennen aan een groen vinkje. "Dit zijn kaartjes die iedereen kan lezen."

ZORGEN

Haar eerste kaartje maakte ze in mei 2021, in een weekend dat er door meerdere werkzaamheden en afsluitingen in Groningen-Zuid veel verkeershinder was. "Ik hoorde van wijkbewoners dat ze toen niet goed wisten waar ze wel en niet langs konden en dat ze zich zorgen maakten of ze hun werk wel konden bereiken. Dat was het moment dat ik dacht: ik maak zelf wel een kaartje zodat iedereen goed kan zien waar 'ie aan toe is." Bij dat ene eerste kaartje bleef het niet. Inmiddels heeft Van der Vechte bij een stuk of vijf grote deelprojecten en afsluitingen een kaart gemaakt. Of beter gezegd, twee: eentje voor fietsers en eentje speciaal voor automobilisten. De kaarten worden gedeeld via de website van de bewonersorganisatie en onder andere via de Facebookgroep De Wijert.

ZELF AAN DE SLAG

"Het is nog best veel werk hoor", geeft de voorzitter toe. "Ik gebruik kaarten van Google Maps, maar die zijn lang niet altijd actueel. Laatst nog, was de nieuwe oprit bij de Vondellaan nog niet ingetekend. Ja, dan ga ik zelf maar op de computer in Paint aan de slag en teken ik er gewoon een nieuwe weg en oprit in." Als 'verkeer-

Nathalie van der Vechte in de nieuwe fietsvallei bij de Brailleweg. Ze is kritisch over een bocht erin en kaart dit punt aan. Foto: Jeroen van Kooten.

en werkzaamhedenkenner' van de buurt heeft Van der Vechte niet alleen regelmatig contact met Groningen Bereikbaar en Aanpak Ring Zuid, maar ook met de verkeersdeskundige van de gemeente Groningen. "Zo heb ik de gemeente, na berichten in de Facebookgroep, bijvoorbeeld geattendeerd op een vervelende en gevaarlijke bocht in de nieuwe fietsvallei. Ik heb foto's

gemaakt van de situatie en ga er dan met de gemeente over in gesprek." Zolang de hele klus van de zuidelijke ringweg nog duurt, blijft ze kaartjes maken, zoveel is zeker. "Ik krijg vaak leuke opmerkingen: dat mensen er zo blij mee zijn of dat ze vragen wanneer er een nieuw kaartje komt. En bovendien vind ik het ook gewoon heel erg leuk om te doen."

VERKEERSREGELINSTALLATIE-EXPERTS LEGGEN UIT

WIE KRIJGT SNELLER GROEN EN WAAROM?

Dagelijks komen we ze tegen: verkeerslichten. Alleen al in de regio Groningen staan er 71. Dus tijdens een ritje door de stad ontcom je er eigenlijk niet aan. Maar hoe werken ze? Hoe krijgen hulpdiensten voorrang en kun je zelf invloed hebben op hoe snel jouw verkeerslicht op groen springt? Verkeersregelinstallatie-experts Wilfred IJedema van de gemeente Groningen en Martin van Schoonhoven van de provincie Groningen managen de verkeerslichten in de regio en vertellen in een notendop hoe ze werken.

"In het kort werkt een verkeerslicht als volgt: alle rijstroken die naar een verkeerslicht gaan hebben zogeheten lussen in het wegdek die voertuigen 'zien' aankomen. Al werken sommige verkeerslichten ook met camera's of apps", vertelt IJedema. De gegevens die deze sensoren verzamelen, worden naar de verkeersregelinstallatie (VRI) gestuurd: een computer die bij de verkeerslichten alles aanstuurt, de data verwerkt en beslist welke rijstroken wanneer groen krijgen om het verkeer zo goed mogelijk te laten doorstromen.

DE RONDEN VAN VERKEERSLICHTEN

Verkeerslichten draaien gewoonlijk in vaste rondes. In de stad Groningen krijgen fietsers vaak twee keer in zo'n ronde groen, omdat de gemeente fietsen zo aangenaam mogelijk wil maken. De snelheid van de ronde is verkeersafhankelijk: komt er ergens veel verkeer aan, dan kan een richting langer een groen verkeerslicht krijgen en komt er geen verkeer aan dan kan een richting worden overgeslagen. Omdat het niet op elk moment van de dag even druk is, hebben alle lichten dagelijks drie verschillende rondes: een voor de

Martin van Schoonhoven en Wilfred IJedema tonen een computer op de Stationsweg die hier de verkeerslichten aanstuurt. Foto: Jeroen van Kooten.

ochtendspits, een ronde voor de avondspits en een overige ronde. Ook kunnen de rondes worden aangepast als er bijvoorbeeld een belangrijke sportwedstrijd is en er veel verkeer naar en van de wedstrijd gaat. IJedema en Van Schoonhoven kunnen daarnaast handmatig aan de duur van het groene licht sleutelen, maar niet aan de timing, dus wanneer het verkeerslicht groen wordt. Die is namelijk beveiligd. Ze kunnen wel handmatig de verkeerslichten op oranje of rood zetten.

EVEN WACHTEN

"Op een paar plekken in de gemeente zijn nog verkeerslichten te vinden die niet verkeersafhankelijk zijn en een vast rondje

draaien ongeacht verkeer", vertelt IJedema. In de stad vind je die niet, al zijn er wel bepaalde verkeerslichten die op rustige momenten standaard de richting met het meeste verkeer op groen hebben staan. "Mocht je dan uit een andere richting komen, dan zou het kunnen zijn dat je even moet wachten op het groene licht terwijl er niets aankomt. De VRI heeft dan even tijd nodig om te schakelen, het kruispunt 'leeg te maken' en de richting waar jij vandaan komt groen licht te geven."

GROEN VOOR HULPDIENTEN EN BUSSEN

Voor een aantal voertuigen springt een verkeerslicht sneller op groen. Hulpdiensten en bussen krijgen sneller groen door

een signaal dat een kastje in hun voertuig naar verkeerslichten op de route stuurt. Van Schoonhoven: "Bij hulpdiensten met zwaailicht en sirene krijgen alle rijstroken vanuit die richting groen. Het wachtende autoverkeer kan direct weggrijpen en de ambulance, politie- of brandweerauto kan tegelijk meerijden door groen. De overige stromingen worden dan tegengehouden." Onder bepaalde voorwaarden kunnen ook bussen versneld groen krijgen: zo moet het altijd een dienstrijt zijn of moet de bus bijvoorbeeld vertraging hebben.

GEKOPPELDE EN INTELLIGENTE VERKEERSLICHTEN

Om de doorstroom in de stad te verbeteren zijn sommige verkeerslichten aan elkaar gekoppeld, legt Van Schoonhoven uit. "Op de Stationsweg hebben we dat een poosje gehad, dan kan het verkeer soepeler doorstromen." De verkeerslichten op de westelijke ringweg zijn ook een voorbeeld van gekoppelde lichten.

Zeventien verkeerslichten in Groningen zijn 'intelligent'. Er worden de komende jaren meer intelligente verkeerslichten, zogenaamde iVRI's, geplaatst. Met een app op je mobiele telefoon geef je door dat je eraan komt, waardoor het verkeerslicht rekening kan houden met je komst. Automobilisten kunnen via de Flitsmeister-app zelfs zien of ze sneller of juist langzamer moeten rijden om een groen verkeerslicht te halen. Fietsers kunnen met de Ring-Ring-app hun komst aankondigen. Van Schoonhoven: "Zo heb je zelf een beetje invloed op hoe snel jouw verkeerslicht op groen springt." Het slimme verkeerslicht gebruikt alleen informatie over het aantal voertuigen op een bepaalde plek met een bepaalde snelheid. De privacy is gewaarborgd. Het hoeft niet te weten wie je bent.

HELLINGBANEN GERRIT KROLBRUG EIND DIT JAAR IN GEBRUIK

Nog voor de aankomende kerstdagen worden er twee hellingbanen bij de Gerrit Krolbrug in Groningen in gebruik genomen. Zo kunnen fietsers, scootmobielen en bakfietsen dan weer rollend de overkant van het Van Starckenborghkanaal bereiken. Komende weken worden de hellingbanen gebouwd.

Sinds de Gerrit Krolbrug in mei vorig jaar werd geraamd door een schip, zijn nu nog dagelijks zo'n 16.000 fietsers aangewezen op de twee hoge voetgangersbruggen om de overkant te bereiken. Rolstoelers of mensen met een kinderwagen of rollator moeten omlopen. "Maar niet meer voor lang dus. In oktober is gestart met de bouw van hellingbanen die de trappen op de beide oevers vervangen", zo zegt Dirkje Hartmans van Rijkswaterstaat. De hellingbaan wordt 4,6 meter breed. Om de helling niet al te steil te maken, wordt de baan aan beide zijden van het water zo'n 200 meter lang. Het gemiddelde hellingspercentage komt op die manier op 3,3 procent. Ter vergelijking: dat is ongeveer even steil als het Emma-viaduct bij het Hoofdstation.

TOEGANKELIJK

De oostelijke voetgangersbrug blijft gewoon liggen en toegankelijk voor wandelaars en fietsers die kunnen traplopen of dat liever

De hellingbanen bestaan uit een steigerconstructie. Er kan op gefietst worden en de route is makkelijker te passeren voor bijvoorbeeld mensen met een rolstoel of scootmobiel. Tekening: Rijkswaterstaat.

doen. Ook tijdens de werkzaamheden blijft deze voetgangersbrug toegankelijk. Om opstoppingen en hinder te voorkomen, worden fietsers wel geadviseerd om tijdens de bouw gebruik te maken van een omlei-

dingsroute over de verderop gelegen Noord-zeebrug.

De bouw van de nieuwe Gerrit Krolbrug gaat op z'n vroegst in 2026 van start. De bouw duurt vervolgens 1,5 tot 2 jaar. "De

aangepaste fietsloopbrug blijft in ieder geval liggen tot de start van die bouw en langer als mogelijk is", aldus Hartmans.

KORT NIEUWS

Groningen wil de waterstofhoofdstad van Europa worden. Een campagne van de gemeente Groningen samen met Marketing Groningen, Hydrogen Capital, laat zien dat Groningen koploper is als het gaat om groene waterstof. De aftrap was op de Grote Markt met een waterstofbus van Qbuzz, een waterstofboot van het Alfa-college en een waterstofauto van Noorderpoort. Inmiddels rijden er al meerdere streekbussen, veegwagens en vrachtauto's op waterstof. Foto: Marketing Groningen.

THUISWERKEN OOK NA EINDE CORONAREGELS POPULAIR

Groningen Bereikbaar heeft dit jaar weer een onderzoek laten uitvoeren naar het reisgedrag van werknemers van de 85 partnerbedrijven van de bereikbaarheidsorganisatie. Dit onderzoek vergelijkt onder andere het reisgedrag van voor corona (maart 2020) en het reisgedrag na het beëindigen van de coronamaatregelen (mei 2022). Sinds de invoering van de coronamaatregelen in maart 2020 is thuiswerken bij veel werkgevers en werknemers normaler geworden. In maart 2020 gaf 16% aan één of meerdere dagen thuis te werken, in mei 2022 was dat 55%. Daarnaast pakt men ook steeds vaker de fiets. Zo wordt op korte woon-werkafstanden tot en met 15 kilometer zo'n 80% van de ritten per fiets, e-bike of te voet afgelegd. Door het anders reizen en werken is de CO₂-uitstoot met 25% afgenomen.

KINDERFIETSRUTE BIJ TEN BOER GEOPEND

Na de kinderfietsroute in Zoutkamp en Marum kunnen kinderen in Ten Boer ook een spannende route fietsen. Langs de weg staan routebordjes met opdrachten voor kinderen tussen de 6 en 12 jaar. Een kinderfietsroute is een kindvriendelijke fietsroute langs bestaande fietsknooppunten, die leuk en veilig is om met kinderen te fietsen. De fietspaden zijn zo veel mogelijk gescheiden van de autoweg en in de route zijn zo min mogelijk oversteken opgenomen. Langs de route staan herkenbare bordjes en er is een interactieve website. Na Ten Boer zijn er nog een aantal plekken in Groningen die plannen hebben voor een kinderfietsroute. De provincie en gemeenten willen fietsen vanaf jonge leeftijd stimuleren. Kinderen worden zo uitgedaagd om in de buitenlucht te bewegen. Bekijk de routes op www.kinderfietsroute.nl.

NIEUWE TOE- EN AFRIT IN DECEMBER OPEN

Bij de Europaweg in Groningen is Aanpak Ring Zuid bezig met het bouwen van een nieuwe toe- en afrit. In het weekend van 3 december worden ze in gebruik genomen. De afrit voor het verkeer vanaf het Julianaplein is verschoven over het viaduct van de Europaweg heen. Het verkeer rijdt straks vanaf de ringweg met een bocht terug naar de Europaweg en komt uit op de kruising bij de Herningweg (Euroborg). Zo hoeft het verkeer dat hier richting het centrum van de stad rijdt het verkeer dat vanuit de stad komt niet meer te kruisen. Dat is dus een verbetering voor de verkeersveiligheid. Daarnaast komt ook de toerit naar Ring Zuid in de richting van Hoogezand weer terug op de oude plek. Een tijdlang was het niet mogelijk om vanaf de Europaweg de ringweg op te rijden richting Hoogezand.

NATIONAAL VERKEERSKUNDECONGRES IN GRONINGEN

Dit jaar is Groningen het toneel van het Nationaal Verkeerskundecongres. Op woensdagmiddag 2 en donderdag 3 november wordt er op Zernike en in MartiniPlaza uitgebreid gesproken en gediscussieerd over mobiliteit. De provincie Groningen wil als gastheer dit jaar vooral focussen op de toekomst van onze mobiliteit. Want mobiliteit is altijd in beweging. Dit is goed terug te zien in de provincie, denk aan de waterstofbussen, de hyperloop en de proeven met de autonoom vliegende drones in Eelde. Groningen Bereikbaar zal vertellen over Operatie Julianaplein, hoe ze samen met de bewoners, bedrijven en forenzen de stad bereikbaar hebben gehouden tijdens de impactvolle stremming van het drukste knooppunt van Noord-Nederland die in het voorjaar plaatsvond. Het congres is vooral bedoeld voor mensen uit de mobiliteitssector.

HEREWEG IN GRONINGEN ENKELE DAGEN AFGESLOTEN

Het viaduct van de Hereweg over het spoor in Groningen is aan onderhoud toe. Daarom moet de weg een aantal dagen afgesloten worden. Van vrijdag 11 november 19.00 uur tot zondag 13 november 12.00 uur is de Hereweg tussen de Stationsweg en de Rabenhauptstraat dicht voor al het verkeer in beide richtingen. Ook fietsers en voetgangers kunnen er niet langs en worden deze periode omgeleid. Daarna is van 14 tot 17 november de weg opnieuw dicht voor gemotoriseerd verkeer in beide richtingen. Voetgangers en fietsers kunnen dan wel de werkzaamheden passeren. Gemotoriseerd verkeer wordt de hele periode omgeleid via de Stationsweg, het Emmaviaduct, de Brailleweg en de Van Iddekingeweg. Bekijk deze en andere werkzaamheden op de Slimme Kaart op www.groningenbereikbaar.nl.

HOE KOM IK BIJ DE PROMOTIEDAGEN?

Dit jaar vinden de Promotiedagen Noord-Nederland plaats op 8 en 9 november in MartiniPlaza. Ook Groningen Bereikbaar is hier weer te vinden. Rondom MartiniPlaza vinden verschillende werkzaamheden plaats voor het project Aanpak Ring Zuid. Daarom is het goed om te kijken naar alternatieven voor de auto en op een andere manier naar het evenement te reizen. De fiets is een goede optie, vanaf de Paterswoldseweg en vanuit het Stadspark is MartiniPlaza goed te bereiken. Je kunt de fiets naast de ingang van de evenementenlocatie stallen. Ook de bus is een goed alternatief, bij de halte Leonard Springerlaan stopt lijn 10. Een andere optie: de auto parkeren op P+R Hoogkerk en verder reizen met een elektrische deelfiets van Bolt of GoSharing. Of loop in minder dan twintig minuten vanaf het Hoofdstation.

'ZO WERKT HET' ORGANISEERT FOSSIELVRIJE WEEK

Van 31 oktober tot 4 november is het de Fossilvrije Week. Mobiliteitsplatform 'Zo Werkt Het' wil werkgevers in heel Nederland motiveren fossilvrij te reizen. Bedrijven en organisaties konden zich eerder aanmelden voor deze Fossilvrije Week. Ook in Groningen doen er verschillende werkgevers mee. Deze week reizen hun medewerkers tussen huis en werk zoveel mogelijk duurzaam. Daarmee streven deze bedrijven en organisaties samen naar minder CO₂-uitstoot, een gezondere leefomgeving, vitale medewerkers en een beter bereikbaar bedrijf. Dat kan op vele manieren worden bereikt: een extra dag thuiswerken, kiezen voor de fiets of e-bike, wandelend naar kantoor of een week de brandstofauto inruilen voor de bus of de trein. Want alle beetjes samen maken een groot verschil.

HÉ AUTORIJDER! STAP EENS OVER!

Vervoerders Qbuzz en Arriva slaan samen met OV-bureau Groningen Drenthe en Groningen Bereikbaar de handen ineen met een gezamenlijke campagne om het OV te stimuleren. Een onderdeel van de campagne zijn de #OVstapweken waarbij iedereen die van, naar of via Groningen reist en hiervoor meestal de auto gebruikt het OV gratis of met korting kan uitproberen. Deze kaarten zijn geldig in de bussen en treinen van Arriva in Groningen en Friesland en de bussen van Qbuzz in Groningen en Drenthe. Het doel is om automobilisten erop te wijzen dat het OV een slim alternatief kan zijn. Zo kunnen ze ervaren of het iets voor ze is. De actie loopt van 1 tot en met 15 november 2022. Het aanvragen van de dagkaarten kan tot en met 15 november 2022 via de link www.stapeensover.nl. Daar is ook alle informatie te vinden over de actie.

STADSHART BUSVRIJ: NIEUWE HALTES VOOR BUSREIZIGERS

Sinds afgelopen zomer rijden er geen bussen meer over de Grote Markt. Passagiers kunnen nu in- en uitstappen bij de nieuwe halte Sint Jansburg aan de Turfsingel. Ook bij het UMCG is voor busreizigers een en ander veranderd: daar is onlangs een nieuw busknooppunt in gebruik genomen, UMCG Noord.

Op zondag 17 juli ging een jarenlange wens van de gemeente Groningen in vervulling: die dag reed de laatste bus over de Grote Markt. Daarmee is het stadshart van Groningen nu busvrij. Dat betekent voor buspassagiers dat zij nu aan de rand van het centrum moeten in- en uitstappen. Dat kon al bij de halte Westerhaven en op het Zuiderdiep, maar sinds kort ook bij de nieuwe halte Sint Jansbrug.

PASSAGIERS SPREIDEN

Bussen die vanaf het Hoofdstation komen, stoppen dan bij de halte ter hoogte van de Stadsschouwburg. En reizigers richting het station kunnen opstappen aan de overzijde, bij het Provinciehuis. De in- en uitstapplaatsen bevinden zich op zo'n 300 meter van de Grote Markt en het stadscentrum. Op beide haltes stoppen nu de lijnen 1, 3, 4 en 10. Omdat er door het vervallen van de haltes op de Grote Markt nu meer passagiers in- en uitstappen aan het Zuiderdiep, zijn de perrons hier vergroot. Ook is er aan de noordkant van het Kattendiep, ter hoogte van het bowlingcentrum, een halte bijgekomen. "Op deze manier worden de in- en uitstappende passagiers gespreid", verduidelijkt Jorn van der Scheer van het OV-bureau Groningen Drenthe.

KNOOPPUNT

Min of meer tegelijk met het verdwijnen van de bushaltes van de Grote Markt is er bij het UMCG een nieuw busknooppunt geopend: UMCG Noord. Het knooppunt, op de hoek van de Vrydemalaan en Bloemsingel,

Het nieuwe busknooppunt UMCG Noord met groen op de abri's. De ledverlichting in het perron kleurt mee met de kleur van de buslijn die er als eerste stopt. Foto: OV-bureau Groningen Drenthe.

gel, is meteen één van de belangrijkste en drukste overstappunten in het Groningse openbaar-vervoernetwerk, stelt Van der Scheer. Het knooppunt kwam in de plaats van een aantal losse bushaltes, waaronder de drukke bushalte aan de W.A. Scholtenstraat. Nu vertrekken er dus vanaf één plek meerdere lijnen in alle richtingen. Het gaat om de lijnen 1, 2, 3, 4, 10, 163 en 171. Volgens Van der Scheer is het nieuwe knooppunt een groot succes, niet in de laatste plaats door het ontwerp van de halte en de omgeving. "De nieuwe halte is ont-

worpen door Koen van Velsen architecten en is omgeven door groen", zegt hij wijzend op onder andere het groene dak en de 22 bomen langs de weg. Wat ook in het oog springt: de veranderende kleuren van het licht in de stoeptegels. "Elke buslijn in Groningen heeft, net als metro's, een eigen kleur. De kleur in de tegels past zich aan op de kleur van de buslijn die op dat moment bij de halte stopt."

HERINRICHTING GROTE MARKT

Na het verdwijnen van de bussen van de

Grote Markt – het is er opvallend stiller geworden – is in september al een begin gemaakt met de herinrichting van het plein. Daarbij komt er meer ruimte voor voetgangers en fietsers en ook bomen en water krijgen een plek op de Grote Markt. Nog dit jaar gaat onder andere de bestrating op het plein voor het Stadhuis eruit, om dan plaats te maken voor nieuwe rode gemêleerde stenen. In de herfst van volgend jaar worden dan de bomen gepland. Begin 2024 moet de hele klus geklaard zijn en is de heringerichte Grote Markt een feit.

HOE ERVAREN ZIJ DE BUSVRIJE BINNENSTAD?

KIM SABAANI (39), GRONINGEN

'HET LIEFST PAK IK DE BUS IN DE STAD'

"Ik hou echt van het openbaar vervoer en dan vooral van de bus: lekker luxe want je hoeft niks te doen! Ik ben bij de nieuwe halte Sint Jansbrug uitgestapt omdat ik even ga winkelen, ook naar de Vismarkt.

Kim Sabaani. Foto: Jeroen van Kooten

Als ik nu door de stad loop, moet ik wel goed uitkijken. Nu er geen bussen meer zijn, schieten die fietsers echt alle kanten op. Maar er is vast goed over nagedacht en voor de fietsers in de Gelkingestraat en Oosterstraat is het wel een stuk minder gevaarlijk nu er geen bussen meer rijden. Niet dat ik zelf fiets hoor, helemaal niet! Ik woon hier al 25 jaar maar ik fiets alleen als het echt moet. Het liefste pak ik toch de bus."

NIELS VERVOORN (38), GRONINGEN

'EEN STUKJE LOPEN VIND IK NIET ZO ERG'

"Ik woon in de Buitenhof, een wijk vlakbij het Stadspark. En als ik met mijn jongens even de stad in wil, doe ik dat het liefste met de bus. Wel zo handig met een buggy. We gaan even naar de bibliotheek in het Forum, dat is hier vlakbij. Dus nee hoor, dat stukje lopen vind ik niet zo erg. Want wat is dat nou, 200 meter? Ik ben er juist blij mee dat de bussen uit het centrum verdwenen zijn. Er is minder verkeer en dat is wel zo veilig. Zeker met twee kleine kinderen. De oudste kan nu wat vrijer rondlopen zonder dat ik hem echt continu vast moet houden.

Niels Vervoorn. Foto: Jeroen van Kooten

Ik vond dat in andere steden altijd al zo fijn en dat het nu ook in Groningen kan, is helemaal mooi."

CASPER COOLENBRANDER (23), RODEN

'FIJN DAT HET RUSTIGER IS IN DE BINNENSTAD'

"Ik reis zo'n vier keer per week met de bus van Roden, waar ik woon, naar de binnenstad van Groningen. Ik studeer hier Geschiedenis, ik kom nu ook net van een werkcollege in het Harmoniegebouw. Dat is vanaf hier zo'n 7 minuten lopen. Vanaf de

Grote Markt is het misschien 5 minuten. Wel wat korter dus, maar een stukje extra lopen is toch ook het ergste niet? Ik vind het juist fijn dat het nu wat rustiger en veiliger is in de binnenstad. Ik vond het soms ook wel spannend hoor, met de bus door de Gelkingestraat of Oosterstraat. Vaak reed de bus dan met 5 kilometer per uur in een slakkengangetje achter een fietser aan, maar soms werd er ook wel getoeterd zodat ze aan de kant gingen. Wat een gestress. Echt hoor, ik vind het een hele verbetering zo."

Casper Coolenbrander. Foto: Jeroen van Kooten

EVENEMENTENKALENDER GRONINGEN

Groningen werkt op diverse plekken aan weg en spoor. Dat leidt hier en daar tot oponthoud. Ondanks de hinder is de stad ook deze winter een bezoek meer dan waard.

Gianni Versace Retrospective in het Groninger Museum. Foto: Groninger Museum.

TOT EN MET 8 JANUARI 2023

Forum Groningen — The Art of DC – The Dawn of Super Heroes

The Art of DC bevat meer dan 160 originele tekeningen en 200 artworks van DC's beroemdste Super Helden én Super Schurken, tientallen originele kostuums en rekwisieten uit de blockbuster-films, filmfragmenten en interviews. Van de ruim drie meter grote Batpod uit de Batman-vertolking van Christopher Nolan tot een schaalmodel van de Batmobile afkomstig uit Joel Schumachers film.

www.forum.nl

11 NOVEMBER TOT EN MET 4 DECEMBER 2022

NonFiction Photo Festival — Synagoge

Het NonFiction Photo Festival bestaat uit twee exposities: de internationaal geroemde World Press Photo Exhibition én Future Food, een tentoonstelling waarin lokale fotografen de toekomst van voedsel verbeelden.

www.nonfictionphoto.nl

18 TOT EN MET 26 NOVEMBER 2022

Jonge Harten Theaterfestival

Een negendaags theaterfestival in Groningen voor iedereen die nieuwsgierig is, openstaat voor nieuwe ontmoetingen of weleens op een andere manier wil bingewatchen. Op het programma staat theater, dans, performance en nog veel meer.

www.jongeharten.nl

19 NOVEMBER 2022

Stadspark Night Run

De eerste Nightrun van Groningen waarbij de deelnemers hardlopen door een sfeervol verlicht Stadspark. Het is geen wedstrijd, tijdsregistratie is er dan ook niet. Er is muziek, entertainment en meer. Alles draait bij deze Run om plezier, aldus de organisatie. Er zijn twee afstanden te kiezen: 6 of 10 kilometer.

www.stadsparknightrun.nl

3 DECEMBER 2022 TOT EN MET 7 MEI 2023

Groninger Museum — Gianni Versace Retrospective

Met Gianni Versace Retrospective brengt het Groninger Museum de carrière van de excentrieke Italiaanse modeontwerper Gianni Versace, een van de meest invloedrijke couturiers ooit, tot leven. Talloze outfits, accessoires, stoffen, tekeningen, interieurdesigns en filmopnames van de legendarische shows uit zijn glorieus tijd van 1989 tot 1997 laten zien hoe uitzonderlijk creatief Versace was.

www.groningermuseum.nl

Voor een uitgebreid overzicht van evenementen kijkt u op de website visitgroningen.nl/nl/doen/uitgaan. Alle genoemde data en locaties zijn onder voorbehoud.

ER GAAT NIETS BOVEN

GRONINGEN

WIN OV-TEGOED!

Vul uw oplossing uiterlijk 14 december 2022 in op de website www.groningenbereikbaar.nl/puzzel of stuur per post naar Groningen Bereikbaar, Postbus 610, 9700 AP Groningen o.v.v. puzzel. Vermeld in ieder geval uw naam, adres en telefoonnummer. Onder de winnaars verloten we vijf prijzen. De hoofdprijs is een OV-chipkaart met 100 euro reistegoed. Verder zijn er twee OV-chipkaarten met een reistegoed van 50 euro te winnen en twee met een tegoed van 10 euro. Maximaal één prijs per persoon. U mag slechts één oplossing inzenden. Prijswinnaars noemen we in de volgende editie met naam en woonplaats.

WOORDZOEKER

Zoek de woorden in het diagram en streep ze weg. De woorden staan in alle richtingen. Sommige letters worden vaker gebruikt. Na oplossing vormen de overgebleven letters een zin.

W P O S R O B K E B I K E W E
L I B M S P O O R H I N D E R
R U N E L V I A D U C T A S R
H I S T O E R I T E I E C T N
H A T S E B I N N E N S T A D
S E L J E R E D R E I S I G R
R P R T E N R A I L S E E N E
O A N F E N I P E N R W E U G
T R W W S S A M E N G E E L I
O K E I A T T U N N E L S K O
N E R N F T R I I I S T C F H
D R O S R E E R D E I E L I F
E E U U I R I O V P A Y E L T
S N T M T H U I S W E R K E N
F I E T S P A D C E N T R U M

©Persbelangen

ACTIE
AFRIT
BINNENSTAD
CENTRUM
EBIKE
FIETSPAD
FILE
HALTE
HERFST

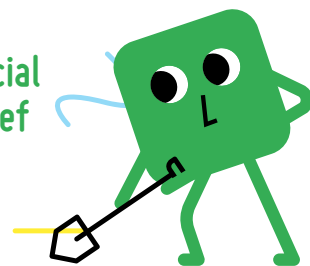
HINDER
HUBS
KRUISING
LUSSEN
OMLEIDING
OV PAY
PARKEREN
P EN R
RAILS

REGIO
REIS
RINGWEG
RITJE
ROTONDE
ROUTE
SAMEN
SPITS
SPOOR

THUISWERKEN
TOERIT
TREIN
TUNNEL
VIADUCT
WEST
WINSUM
WINTER

De oplossing van de puzzel uit de vorige krant was: Check voor vertrek Groningen Bereikbaar. De winnaars zijn: mevrouw Brands, Hoogezand, mevrouw Hof, Zuidhorn, de heer/mevrouw Gaastra, Drachten, de heer/mevrouw Haveman, Bovensmilde en de heer/mevrouw Koopman, Delfzijl. Zij hebben hun prijs inmiddels ontvangen. Gefeliciteerd!

Blijf op de hoogte van verkeershinder, werkzaamheden en acties. Volg ons op social media en meld je aan voor onze nieuwsbrief via groningenbereikbaar.nl/nieuwsbrief.

Vragen over werkzaamheden, verkeersprojecten of de bereikbaarheid van Groningen? Neem contact op met het Loket Verkeer & Werkzaamheden.

T. (050) 367 89 89 (tijdens kantooruren)
E. loketverkeer.werkzaamheden@groningen.nl

COLOFON

DEZE KRANT IS EEN UITGAVE VAN DE SAMENWERKINGSORGANISATIE GRONINGEN BEREIKBAAR. JUNI 2022. GRONINGEN BEREIKBAAR HOUDT DE STAD EN DE REGIO, SAMEN MET VELE PARTNERS, ZO GOED MOGELIJK BEREIKBAAR EN HELPT REIZIGERS SLIMMER TE REIZEN. ADRES: EMMAINGEL 4 (DERDE ETAGE), 9726 AH GRONINGEN. TELEFOON: (050) 316 43 70. E-MAIL: info@groningenbereikbaar.nl. WEBSITE: WWW.GRONINGENBEREIKBAAR.NL.
EINDREDACTIE: GRONINGEN BEREIKBAAR, PAUL H. LOONSTRA PERS- EN COMMUNICATIEBUREAU. TEKSTBIJDRAGEN: PAUL H. LOONSTRA, PERSBUREAU TAMMELING, GRONINGEN BEREIKBAAR, PRORAIL, ARZ. ONTWERP: LA COMPAGNIE.
OPMAAK: PROVINCIE GRONINGEN. FOTO'S: RIJKSWATERSTAAT, JAN BUWALDA, JEROEN BERENDS, JEROEN VAN KOOTEN, PRORAIL/STEFAN VERKERK, BERT BUIRING, GRONINGER MUSEUM, OV-BUREAU GRONINGEN DRENTHE, MARKETING GRONINGEN. INFOGRAPHIC: ALLES IN BEELD. PLATTEGROND: GRONINGEN BEREIKBAAR. PUZZEL: PERSBELANGEN. OPLAGE: 405.000 EXEMPLAREN. DRUK EN VERSPREIDING: MEDIAHUIS NOORD.